

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 3To/37/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6822010265
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ivana Datlová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2023:6822010265.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ivany Datlovej a sudcov JUDr. Mária Šuleja a JUDr. Ing. Miroslava Mandáka, na verejnom zasadnutí konanom dňa 13. septembra 2023, v trestnej veci obžalovanej V. H. nar. XX. P. XXXX v T., stíhanej pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Tr. zák. a iné, o odvolaní prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Revúca sp. zn. 2T/87/2022-687 zo dňa 16. januára 2023, takto

rozhodol:

Podľa § 319 Tr. por. odvolanie okresného prokurátora **z a m i e t a.**

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom Okresného súdu Revúca sp. zn. 2T/87/2022-687 zo dňa 16.01.2023 bola po úprave skutkovej vety a zmene právnej kvalifikácie v porovnaní s podanou obžalobou obžalovaná V. H. uznaná vinnou v bode 1/ z prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. a) Tr. zák. a v bode 2/ z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

1/

v období od 13. 03. 2019 do dňa 14. 01. 2021 v T. v mieste svojho trvalého bydliska, ale aj inde si neplnila riadne a včas vyživovaciu povinnosť voči svojej maloletej dcére L. F., nar. XX. XX. XXXX, ktorá je upravená hlavne Zákonom o rodine, ale aj inými právnymi predpismi a spočíva v riadnej starostlivosti o maloletú po stránke fyzickej, psychickej a zdravotnej, a aj napriek tomu, že mal. L. F. sa narodila ako ľahko nedonosený novorodenec s hypotrofiou II. stupňa (podvýživa) a vrodenou srdcovou vadou, a to tým, že

- nezabezpečovala svojej maloletej dcére výživu v potrebnej kvalite a kvantite, čo zároveň viedlo u maloletej k vzniku málokrvnosti, ktorá vyústila až do ťažkej formy, nezabezpečovala pre ňu nutné výživové preparáty (vitamíny) a lieky, ktoré si jej stav vyžadoval,
- s maloletou neabsolvovala pravidelne povinné očkovania v zákonom stanovenej lehote a aj náhradné termíny absolvovala až po urgenciách zo strany pediatra V. B. K., prípadne terénnej sociálnej pracovníčky,
- odmietla s maloletou dcérou navštevovať rizikovú poradňu pre predčasne narodené deti, ako aj detskú kardiologickú ambulanciu a taktiež odmietla rehabilitácie, ktoré by predchádzali zaostávaniu psychomotorického vývinu maloletej,
- opakovane neobmedzila kontakt maloletej s osobami so známami infekcie dýchacích ciest a následne zanedbala liečbu infekcie dýchacích ciest u maloletej, v dôsledku čoho bola maloletá opakovane chorá a hospitalizovaná pre dýchacie ťažkosti vrátane zápalu pľúc,
- v noci z 10. 11. 2019 na 11. 11. 2019 zanedbala starostlivosť o bezpečnosť maloletej v mieste trvalého bydliska takým spôsobom, že umožnila, aby doteraz nestotožnený páchatel' maloletej spôsobil škrabance, hlavne na hlave, mnohopočetné hematómy po rôznych častiach tela a poranenie sliznice v dutine ústnej s dobou liečenia do siedmych dní,

čím svojím konaním obžalovaná vážne ohrozovala fyzický, psychický a psychomotorický vývoj maloletej L. F., nar. XX. XX. XXXX,

2/

- ako matka od presne nezisteného obdobia do XX.XX hod. dňa XX. XX. XXXX v T. a inde zanedbávala svoju rodičovskú povinnosť voči maloletej dcére L. F., nar. XX. XX. XXXX, ktorá jej vyplýva predovšetkým z ustanovenia § 28 ods. X písm. a/ zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine, pretože aj napriek tomu, že zo strany lekárov bola opakovane poučená o tom, že mal. L. F. sa narodila ako dieťa rizikové, s hypotrofiou 1. stupňa (podvýživou) a pretrvávajúcim defektom predsieňového septa P. II (vrodenou srdcovou chybou) a z toho dôvodu si vyžaduje zvýšenú starostlivosť a správnu životosprávu:

- mal. L. F., nar. XX. XX. XXXX neposkytovala dostatočný príjem potravy a nezabezpečovala jej dostatočnú výživu po stránke kvality, potrebnú pre jej riadny vývoj, v dôsledku čoho bola maloletá dlhodobo podvýživovaná a došlo u nej až k hypotrofii 2. stupňa (podvýžive),

- nedodržiavala pravidelne diagnostické a liečebné oparenia a odporúčania lekárov, kedy maloletej nepodávala predpísané a lekármi odporúčané lieky proti anémii (chudokrvnosti), ktorou trpela v dôsledku nedostatočnej výživy,

- nezabezpečila maloletej správny režim nielen na kŕmenie, ale aj pre hru, spánok a chôdzu, nedostatočne ju stimulovala, kedy ju ponechávala v polohe s nedostatočným pohybom, nevenovala jej pozornosť, v dôsledku čoho maloletá zhruba od piateho mesiaca života zaostávala v telesnom a psychomotorickom vývoji, pričom neprospievanie maloletej nebolo zapríčinené metabolickým, ani iným ochorením,

čím v dôsledku vyššie popísaných skutočností, konštatovaných v znaleckom posudku č. 30/2021, 12/2021 zo dňa 30. 03. 2021 znalcov z odboru D. a farmácia, odvetvie B. lekárstvo, došlo dňa 14. 01. 2021 v čase o 12.00 hod. v byte na druhom poschodí bytového domu XXX/XX na ul. B. v T. k úmrtiu maloletej, kde bezprostrednou príčinou smrti bol akútny až subakútny zápal srdca (myokarditída), ktorý vznikol niekoľko dní až týždňov (1 - 4 týždne) pred jej smrťou v dôsledku celkového nepriaznivého zdravotného stavu spôsobeného zanedbávaním starostlivosti o dieťa zo strany jej rodiča.

Za uvedenú trestnú činnosť bola obžalovaná odsúdená podľa § 149 ods. 2 Tr. zák. v spojení s § 41 ods. 1 Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák., § 36 písm. h) Tr. zák., § 37 písm. h) Tr. zák. na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 24 mesiacov, ktorého výkon jej bol podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. podmienene odložený na skúšobnú dobu v trvaní 48 mesiacov podľa § 50 ods. 1 Tr. zák.

Proti tomuto rozsudku podal priamo do zápisnice o hlavnom pojednávaní zo dňa 16.01.2023 odvolanie okresný prokurátor, ktoré následne odôvodnil podaním zo dňa 31.03.2023. Z obsahu podaného odvolania vyplynulo, že smeruje v neprospech obžalovanej proti výroku o vine aj proti výroku o treste. Namietal zmenu právnej kvalifikácie skutku, pre ktorý bola na V. H. podaná obžaloba ako zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b), ods. 3 písm. a), písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b) Tr. zák., na prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. a) Tr. zák. (v zmysle bodu 1/ skutkovej vety prvostupňového rozsudku) a prečin usmrtienia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Tr. zák. (v zmysle bodu 2/ skutkovej vety prvostupňového rozsudku).

Bol toho názoru, že okresný súd nesprávne vyhodnotil vykonané dôkazy, keď dospel k záveru, že nimi nebolo preukázané, že by obžalovaná cielene chcela týrať alebo inak ubližovať maloletej dcére (poškodenej) ani, že jej spôsobila zranenia, na základe čoho potom dospel k nesprávnemu právnemu záveru, že konaním, ktoré bolo obžalovanej kladené za vinu, neboli naplnené všetky znaky skutkovej podstaty zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby v zmysle podanej obžaloby, pretože nimi nebolo preukázané, že obžalovaná konala v priamom alebo nepriamom úmysle, teda jeho subjektívna stránka. Nepriamy úmysel obžalovanej ako jeden zo znakov skutkovej podstaty zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby v zmysle podanej obžaloby bol podľa prokurátora preukázaný výpoveďou V.. Q. B. K., pediatričky maloletej poškodenej, výpoveďou V.. T., znalkyne z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie pediatria, výpoveďou Bc. R. M., sociálnej pracovníčky U. v T., V.. D. K., znalkyne, V.. W.. D. A., terénnej pracovníčky E. pre deti a rodiny v S., na ktoré v konkrétnostiach poukázal. Tiež uviedol, že obžalovaná mala vedomosť o vedení trestného stíhania voči nej pre zanedbávanie povinnej výživy.

Z ich obsahu podľa prokurátora vyplynulo, že zo strany oprávnených subjektov bola obžalovaná mnohokrát upozorňovaná na nedostatočnú starostlivosť o maloletú poškodenú, pri kontrolách u pediatra bola vždy poučená, resp. jej bolo vysvetlené, ako sa má o svoje dieťa starať, čo obžalovaná v rámci možností dodržiavala a vedela, že jej dieťa si vyžaduje zvýšenú osobnú aj zdravotnú starostlivosť, pretože sa narodila predčasne s pôrodnou váhou 1900 g a s defektom srdca, ktorý bolo potrebné sledovať. Ako rizikové dieťa bolo odporúčané do rizikovej ambulancie v T. B., ktorú obžalovaná navštívila

len jedenkrát a na ďalší termín a ani na opakované výzvy sa už do rizikovej ambulancie s maloletou nedostavila, napriek tomu, že jej bola na prevoz zabezpečená sanitka. V rámci sledovania maloletej poškodenej pediatrom bola zistená jej výrazná chudokrvnosť, pretože dieťa malo váhu na hranici výživy, resp. podvýživy. Kvôli podvýžive bola maloletá päťkrát hospitalizovaná, v priebehu hospitalizácie začala prospievať, avšak v domácom prostredí s výživou opäť zaostávala. Počas hospitalizácii obžalovaná o maloletú poškodenú nejavila záujem. Bolo jej predpisované špeciálne mlieko a lieky na podvýživu a anémiu, avšak viackrát sa stalo, že obžalovaná lieky nevybrala, a teda ich maloletej nepodala, hoci ich dlhodobé podávanie až do stabilizácie jej stavu bolo potrebné (výpoveď V. Q. B.). Keďže obžalovaná nechodila s maloletou poškodenou pravidelne k lekárovi a pre podvýživu maloletej a zníženú rodičovskú kapacitu matky - obžalovanej, začala rodinu sledovať sociálna pracovníčka U. a na zabezpečenie zvýšeného dohľadu nad maloletou bola zabezpečená aj terénna pracovníčka z E. pre deti a rodinu v S., ktorú obžalovaná najskôr odmietala a začala spolupracovať až na základe súdneho rozhodnutia. Terénna pracovníčka obžalovanú učila rodičovských zručnostiam, obžalovaná pokyny niekedy dodržiavala, inokedy nie. Opakovane bola upozorňovaná, aby zabezpečila lieky na anémiu pre maloletú poškodenú a tie jej pravidelne podávala, avšak pri návšteve terénnej pracovníčky ich nie vždy vedela preukázať. Stalo sa, že stratila rodný list a kartičku poisťovne maloletej (výpoveď Bc. R. M.). Spolupráca medzi terénnou pracovníčkou a obžalovanou fungovala na základe pokynov s tým, že čo terénna pracovníčka povedala, to obžalovaná urobila. Problém bol s lekárskou starostlivosťou, pretože obžalovaná nevyberala pre maloletú lieky potrebné na jej anémiu, avšak pochopila, že tieto má vybrať a podávať jej maloletej. Pri návštevách terénnej pracovníčky vedela obžalovaná vždy preukázať jedlo s tým, že jej hovorila, že maloletá trpí nechutenstvom a zje vždy len jednu lyžičku. Terénna pracovníčka maloletú nikdy nevidela jesť. Hygiena v domácnosti bola na nízkej úrovni (výpoveď W. V. D. A.). U maloletej bol pri narodení zistený defekt medzipredsieňovej priehradky, po narodení bola prepustená s dobrou hmotnosťou 2380 g a s odporúčaniami, avšak už počas prvého roka bola maloletá poškodená nedostatočne živovaná z hľadiska kvality ani kvantity, nedostávala dostatok bielkovín, živín, železa a ďalších látok, potrebných pre jej vývin, pretože nebola živovaná potrebnou dojčenskou mliekovou formou, stravu dostávala vo veľmi malých dávkach, v dôsledku čoho bola vo veku jedného roka výrazne hypotrofická, s podvýživou II. až III. stupňa. Maloletá poškodená potrebovala v prvých mesiacoch svojho života hypoalergénne mlieko, ktoré je na recept a s doplatkom a pokiaľ by maloletá poškodená dostávala toto špeciálne mlieko minimálne v prvých štyroch mesiacoch, jej váha by rapidne stúpala a nebola by podvyživená. Škrabance, ktoré boli u maloletej zistené na tele, tvári a v ústnej dutine, mohol spôsobiť iba človek nechťom alebo nejakým tvrdým predmetom. Tiež modriny, ktoré sa našli na tele maloletej poškodenej, mohli byť spôsobené jedine človekom. Príčinou smrti maloletej poškodenej bol prechod z akútnej do subakútnej fázy zápalu srdcového svalu, ktorý bol spôsobený vírusovou infekciou, ktorú maloletá poškodená získala doma v kontakte s ľuďmi, ktorí mali určitý typ respiračnej infekcie spôsobenej vírusom, ktorý bol spôsobilý poškodiť svalovinu ako aj prevodový systém nervu v srdci. V prípade takéhoto ochorenia je dieťa unavené, nevládze piť, resp. slabo pije, prejavuje sa dychčivosťou a v prípade akútneho priebehu môže smrť nastať do 48 hodín. U maloletej poškodenej trvala akútna fáza s príznakmi kašľa a soplá 3 až 4 dni, čo potvrdila aj obžalovaná s tým, že maloletá kašľala a soplila zhruba 3 týždne, teda v tomto období mala maloletá respiračnú infekciu vírusovú, ktorá v dôsledku ľahostajného postoja obžalovanej prešla do srdcového svalu. Pokiaľ by obžalovaná skôr zareagovala na zdravotný stav maloletej poškodenej a navštívila lekára, pravdepodobne by k úmrtiu nedošlo. Aj v prípade, ak by bola maloletá poškodená dobre živovaná, by nemuselo dôjsť k jej smrti, pretože by mala dobrú imunitu. V čase smrti mala poškodená hmotnosť len 8500 g, čo je výrazne pod priemerom váhy detí vo veku 22 mesiacov, kedy by dieťa malo vážiť 11 až 16 kilogramov, na základe čoho bola konštatovaná jej podvýživa II. až III. stupňa (výpoveď V. T.). U obžalovanej bola zistená ľahká mentálna retardácia, pričom jej ovládacie a rozpoznávacie schopnosti boli znížené len nepodstatnou mierou. Znalkyňa konštatovala, že je schopná rozpoznať nebezpečenstvo, teda následky svojho protiprávneho konania bola schopná posúdiť. Tiež bola schopná pochopiť pokyny zo strany ošetrojúceho lekára maloletej poškodenej, či sociálnych pracovníkov. Vedela, že jej dieťa je choré a že mu má podávať vitamíny. Pochopila aj to, že má poskytovať maloletej poškodenej vyššiu osobnú starostlivosť, chodiť s ňou pravidelne k lekárovi. Bola schopná správne vnímať okolnosti v danom prípade, teda aj stav maloletej dcéry, keďže ju mala skoro dva roky v starostlivosti (výpoveď V. D. K.).

Z uvedených dôkazov podľa prokurátora vyplynulo, že obžalovaná sa síce snažila starať o maloletú poškodenú, avšak jej starostlivosť bola nedostatočná a bola jednou z príčin toho, že v dôsledku celkového nepriaznivého zdravotného stavu maloletej poškodenej trpiacej na chudokrvnosť s celkovou podvýživou došlo k jej smrti.

Z toho okresný prokurátor vyvodil, že obžalovaná, hoci vedela o zdravotnom stave svojho dieťaťa, že vyžaduje zvýšenú osobnú starostlivosť, pravidelné a dlhodobé užívanie lekármi predpísaných liekov, že sa má s maloletou pravidelne dostavovať na kontrolné vyšetrenia, pravidelne vyberať lieky a tie jej podávať a že svojím konaním môže ohroziť zdravotný stav maloletej poškodenej, resp. spôsobiť jej smrť a napriek tomu, že obžalovaná pokyny ohľadom starostlivosti pochopila, vo väčšine prípadov ich nezrealizovala, teda si bola vedomá následkov svojho konania, teda zanedbania zdravotnej a osobnej starostlivosti o maloletú poškodenú a pre prípad, že by ho spôsobila, bola s tým minimálne uzrozumená. Dopustila sa tak zločinu týrania blízkej osoby - jej maloletej dcéry, ktorá bola v jej starostlivosti. Spôsobila jej fyzické utrpenie spôsobením rán, keď jej nezabezpečila dostatočnú ochranu a umožnila, aby jej neznáma osoba spôsobila niekoľko škrabancov na tele, tvári a v ústne dutine, mnohopočetné hematómy po rôznych častiach tela, bezdôvodným odmietaním stravy v potrebnej kvalite a kvantite, odmietaním nevyhnutnej osobnej starostlivosti, keď odmietala rehabilitácie maloletej, ktoré by predchádzali zaostávaniu jej psychomotorického vývoja, nedostatočne ho stimulovala, ponechávala ju dlhodobo v polohe s nedostatočným pohybom, keď sa väčšinou nachádzala v kočíku, odmietaním zdravotnej starostlivosti, keď neabsolvovala pravidelné kontrolné vyšetrenia, očkovania absolvovala až po urgenciách pediatra, prípadne terénnej pracovníčky a hygieny, a týmto dlhodobým protiprávnym konaním vo forme nepriameho úmyslu spôsobila jej smrť, ktorej bezprostrednou príčinou bol zápal srdca, ktorý vznikol niekoľko dní až týždňov pred smrťou poškodenej. Obžalovaná nevedela vyhodnotiť resp. spozorovať stav dieťaťa napriek jeho trvaniu, nechala to tak a považovala ho po celú dobu len za ospalé napriek tomu, že dieťa už v tom čase odmietalo prijímať stravu. Z vykonaného dokazovania pritom nevyplynul žiaden dôkaz o tom, že by obžalovaná mala snahu o zlepšenie zdravotného stavu maloletej, resp., že by požiadala príslušné oprávnené subjekty o pomoc v súvislosti so starostlivosťou o maloletú poškodenú.

Okresný prokurátor navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol, pretože okresný súd vyhodnotil vykonané dokazovanie nesprávne, v dôsledku čoho nesprávne a nezákonne rozhodol. Vyjadril názor, že konanie obžalovanej je potrebné kvalifikovať ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b), ods. 3 písm. a), písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b) Tr. zák.

Obžalovaná vo vyjadrení k podanému odvolaniu okresného prokurátora uviedla, že s jeho odvolaním nesúhlasí a napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa považuje za správny a spravodlivý. Uviedla, že súd vykonal na hlavných pojednávaniach všetky dôkazy, ktoré boli v priebehu trestného konania zabezpečené v prípravnom konaní ako aj dôkazy, ktoré navrhla vykonať v priebehu súdneho konania po podaní obžaloby a pri rozhodovaní dôsledne postupoval podľa § 2 ods. 12 Tr. por. Súd prvého stupňa všetky okolnosti veci vyhodnotil náležite a logicky a odôvodnenie jeho rozhodnutia zodpovedá § 168 ods. 1 Tr. por., je podrobné, logické a presvedčivé aj vo vzťahu k jej osobe a k naplneniu zákonného znaku subjektívnej stránky skutkovej podstaty zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby a vychádza z vykonaného dokazovania. Prvostupňové rozhodnutie považovala za zákonné najmä s poukazom na svoju výpoveď, ktorá bola potvrdená výpoveďami vypočutých svedkov. Vykonanými dôkazmi bola vylúčená kvalifikácia skutku v zmysle podanej obžaloby s tým, že podľa jej názoru spáchanie zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby nepreukazujú ani znalecké posudky. Tie totiž konštatujú príčinu smrti maloletej poškodenej a vzhľadom na zabezpečené lekárske správy od jej narodenia uzatvárajú, že maloletá zaostávala v telesnom a psychomotorickom vývoji, a to v dôsledku nedostatočného príjmu potravy čo do kvantity aj kvality. Znalci nemali za povinnosť a ani neriešili všetky okolnosti veci, a to najmä jej schopnosť správne vyhodnotiť potreby dcéry. Zdôraznila, že robila všetko podľa svojich najlepších možností a vedomostí, aby jej dcéra zdravotne prosperovala a aby jej z hľadiska výživy nič nechýbalo. Ak aj došlo k určitým pochybeniam z jej strany pri starostlivosti o maloletú, tieto nedostatky nevedela vzhľadom na svoju životnú situáciu objektívne ovplyvniť. Nemala na to mentálne schopnosti, ani materiálne možnosti. Nestotožnila sa s tvrdením prokurátora, že okresný súd vo veci rozhodol nezákonne, pretože pre toto tvrdenie odvolateľ súdu neponúkol žiadne hmotnoprávne ani procesnoprávne odôvodnenie. Tiež s poukazom na odôvodnenie prvostupňového rozhodnutia vo vzťahu k uloženému trestu s použitím § 39 ods. 1 Tr. zák. uviedla, že okresný súd správne posúdil okolnosti prípadu aj jej osobné pomery a ich vzájomným vyhodnotením dospel k správnej závere, že uložený trest bude dostatočný pre naplnenie jeho preventívnej aj represívnej funkcie. Navrhla, aby odvolací súd podľa § 319 Tr. por. odvolanie okresného prokurátora zamietol ako nedôvodné.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací pred tým, než začal plniť svoju preskúmvaciu povinnosť podľa § 317 ods. 1 Tr. por. zistil, že odvolanie okresného prokurátora bolo podané včas, v lehote ustanovenej v § 309 ods. 1 Tr. por., odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v súlade s § 307 ods. 1

písm. a) Tr. por., pričom nedošlo k vzdaniu sa práva na podanie odvolania alebo k späťvzatiu podaného odvolania v zmysle § 312 ods. 1, ods. 2 Tr. por., a preto odvolací súd nepostupoval podľa § 316 Tr. por. Podľa § 317 ods. 1 Tr. por., ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3 Tr. por., preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Krajský súd vykonal na návrh procesných strán vo veci verejné zasadnutie v neprítomnosti obžalovanej, ktorá svoju neúčasť na nariadenom verejnom zasadnutí ospravedlnila, súhlasila s vykonaním verejného zasadnutia v jej neprítomnosti a zároveň o tento postup výslovne požiadala.

Prokurátor krajskej prokuratúry na verejnom zasadnutí navrhol, aby odvolací súd rozsudok prvostupňového súdu zrušil v celom rozsahu a vec mu vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie z dôvodov, ktoré boli uvedené v písomnom vyhotovení podaného odvolania.

Opatrovník maloletej poškodenej vyjadril na verejnom zasadnutí názor, že medzi konaním obžalovanej a spôsobeným následkom existuje príčinná súvislosť, pričom právnu kvalifikáciu konania obžalovanej ponechal na úvahe súdu.

Obhajca obžalovanej na verejnom zasadnutí navrhol odvolanie okresného prokurátora zamietnuť ako nedôvodné s tým, že prvostupňové rozhodnutie je zákonné a vecne správne, a náležite precízne a logicky odôvodnené a poukázal na písomné dôvody vyjadrenia obžalovanej k podanému odvolaniu.

Na podklade podaného odvolania Krajský súd v Banskej Bystrici v zmysle § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku, proti ktorým podal odvolateľ odvolanie, i správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadol len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., pričom také chyby nezistil. Dospel k záveru, že odvolanie prokurátora nebolo podané dôvodne.

Odvolací súd po splnení prieskumnej povinnosti zistil, že súd prvého stupňa vykonal na hlavnom pojednávaní všetky dostupné a potrebné dôkazy na objasnenie skutkového stavu v súlade s § 2 ods. 10 Tr. por. a tieto aj správne vyhodnotil jednotlivo i v ich súhrne tak, ako mu to ukladá § 2 ods. 12 Tr. por.

V odôvodnení napadnutého rozsudku okresný súd v súlade s § 168 ods. 1 Tr. por. vyložil, ktoré skutočnosti vzal za preukázané, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia, existenciu ktorých skutočností považoval s ohľadom na výsledky vykonaného dokazovania za preukázané, vylúčené alebo pochybné, akými úvahami sa spravoval pri hodnotení dôkazov a z akých dôvodov pristúpil k zmene právnej kvalifikácie skutku, ktorý bol obžalovanej v zmysle podanej obžaloby kladený za vinu.

S poukazom na obsah vykonaných dôkazov tak, ako bol tento opísaný na stranách 4/ až 11/ prvostupňového rozsudku okresný súd na jeho stranách 12/ až 15/ podrobne rozviedol, k akým skutkovým záverom na základe jednotlivých vykonaných dôkazov dospel a na stranách 15/ až 17/ ozrejmil svoje úvahy, týkajúce sa zmeny právnej kvalifikácie konania obžalovanej, opísaného v 1. a 2. bode skutkovej vety tak, že sa ním mala dopustiť prečinu zanedbania povinnej výživy v zmysle § 207 ods. 1, ods. 3 písm. a) Tr. zák. a prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Tr. zák.

Vzhľadom na to, že na skutkové zistenia a právne posúdenie konania obžalovanej sa podrobne a dostatočne presvedčivo poukazuje v odôvodnení napadnutého rozsudku a odvolací súd nemá o nich pochybnosti, v celom rozsahu si osvojil úvahy a závery súdu prvého stupňa a v podrobnostiach na ne odkazuje, pretože nie je účelom tohto uznesenia krajského súdu, aby opakoval skutkové zistenia, závery a úvahy súdu prvého stupňa, s ktorými sa stotožnil.

Odvolacia námietka týkajúca sa právnej kvalifikácie konania obžalovanej, opísaného v bode 1/ a 2/ skutkovej vety prvostupňového rozsudku, nebola dôvodná, pretože nemala oporu v zistenom skutkovom stave veci a platnej právnej úprave.

Zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby sa v základnej skutkovej podstate v zmysle § 208 ods. 1 písm. a) a písm. b) Tr. zák. dopustí ten, kto blízkej osobe alebo osobe, ktorá je v jeho starostlivosti alebo výchove, spôsobí fyzické utrpenie alebo psychické utrpenie bitím, kopaním, údermi, spôsobením rán a popálenín rôzneho druhu, ponižovaním, pohŕdavým zaobchádzaním, neustálym sledovaním, vyhrážaním, vyvolávaním strachu alebo stresu, násilnou izoláciou, citovým vydieraním alebo iným správaním, ktoré ohrozuje jej fyzické alebo psychické zdravie alebo obmedzuje jej bezpečnosť alebo bezdôvodným odopieraním stravy, oddychu alebo spánku alebo odopieraním nevyhnutnej osobnej starostlivosti, ošatenia, hygieny, zdravotnej starostlivosti, bývania, výchovy alebo vzdelávania. Ak páchatel činom uvedeným v ods. 1 spôsobí ťažké ublíženie na zdraví alebo smrť (ods. 3 písm. a) alebo ho spácha závažnejším spôsobom konania (ods. 3 písm. b) - po dlhší čas (§ 138 písm. b) Tr. zák.), ide o

kvalifikovanú skutkovú podstatu tohto trestného činu s vyššou trestnou sadzbou. Pre naplnenie skutkovej podstaty tohto trestného činu (zločinu) v zmysle podanej obžaloby, pre ktoré sa vyžaduje úmyselné zavinenie vo forme priameho alebo nepriameho úmyslu, je potrebné túto formu zavinenia (subjektívna stránka) preukázať vo vzťahu ku všetkým jeho znakom, teda k objektu, objektívnej stránke (vrátane jej jednotlivých aspektov) aj k subjektu. Objektom je záujem na riadnej starostlivosti a zaopatrení blízkych alebo zverených osôb bez toho, aby tieto boli vystavené akýmkoľvek formám a prejavom tzv. domáceho násillia (fyzické, psychické, ekonomické, sociálne...). Objektívna stránka spočíva v demonštratívne vymenovaných útokoch (§ 208 ods. 1 písm. a) až e) Tr. zák.), pričom nestačí len preukázanie existencie útoku na poškodenú osobu, vrátane určitej periodicity, resp. trvácnosti alebo hromadnosti výskytu takýchto útokov, ale je nevyhnutné aj preukázanie ich následku v zmysle psychického alebo fyzického utrpenia poškodenej osoby. Subjektom, páchatelom uvedeného trestného činu môže byť iba fyzická osoba, ktorá má s poškodenou osobou osobitný typ rodinného, resp. iného vzťahu, teda vo vzťahu ku ktorému je poškodená osoba jemu blízkou osobou alebo osobou zverenou.

Záver o zavinení je vždy záverom právnym, ktorý musí byť preukázaný výsledkami dokazovania a musí z neho logicky vyplývať. Zavinenie je vnútorný psychický vzťah páchatel'a k porušeniu alebo ohrozeniu záujmu chráneného Trestným zákonom, teda k objektívnym znakom páchaného trestného činu (k spôsobu jeho spáchania). Dokázať zavinenie znamená preukázať existenciu subjektívnych pochodov páchatel'a, vzťahujúcich sa k zavineniu, ktoré je možné iba analýzou okolností objektívnej povahy, z ktorých sa dá podľa zásad správneho myslenia usudzovať na jeho vnútorný psychický vzťah (vo forme priameho alebo nepriameho úmyslu) k navonok prejavnému konaniu. Trestný čin je v zmysle § 15 písm. a), b) Tr. zák. spáchaný úmyselne, ak páchatel' chcel spôsobom uvedeným v tomto zákone porušiť alebo ohroziť záujem chráneným týmto zákonom (priamy úmysel) alebo, ak páchatel' vedel, že svojím konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť a pre prípad, že ho spôsobí, bol s tým uzrozmenný (nepriamy úmysel), z čoho vyplýva, že zavinenie pozostáva z vedomostnej a vôľovej zložky. V prípade „uzrozumenia“, páchatel' neráta so žiadnou konkrétnou okolnosťou, ktorá by mohla zabrániť následku, ktorý si predstavoval ako možný, a to tak vo vzťahu k vlastnému zásahu ako aj k zásahu niekoho iného. Pokiaľ páchatel' rozhodujúce skutočnosti nechce a nie je s nimi ani uzrozmenný, nemožno hovoriť o jeho vôli spáchať trestný čin. Pri nepriamom úmysle páchatel' súhlasí aj s variantom, že nespôsobí následok predpokladaný skutkovou podstatou trestného činu. Existenciu vedomostnej (rozumovej, intelektuálnej) zložky zavinenia ovplyvňuje vnímanie, poznanie a predstava o predmetoch, javoch, dejoch a iných skutkových okolnostiach (v niektorých prípadoch aj v právnych normách podstatných pre naplnenie konkrétnej skutkovej podstaty trestného činu) a je prítomná vtedy, ak si páchatel' uvedomuje, že konaním predpokladaným skutkovou podstatnou trestného činu môže ohroziť alebo porušiť ňou chránený záujem. Vôľová zložka zavinenia (buď chcenie alebo uzrozmennie) spočíva vo vnútornom postoji potenciálneho páchatel'a k ohrozeniu alebo k porušeniu zákonom chráneného záujmu k dôsledku svojho konania.

Po oboznámení sa s obsahom vykonaných dôkazov jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dospel odvolací súd, rovnako ako súd prvostupňový, k záveru, že z nich nemožno vyvodiť, že obžalovaná vedela, že svojím konaním môže spôsobiť porušenie alebo ohrozenie záujmu chráneného v § 208 Tr. zákona, teda záujem na riadnej starostlivosti o blízkú a zverenú osobu bez akejkoľvek formy a prejavov tzv. domáceho násillia, že ním súčasne môže spôsobiť fyzické a psychické utrpenie resp. smrť svojej maloletej dcéry a že zároveň nerátala so žiadnou konkrétnou skutočnosťou, ktorá by mohla uvedenému následku zabrániť, a preto sa nestotožnil s tvrdením prokurátora o existencii nepriameho úmyslu obžalovanej vo vzťahu k naplneniu všetkých znakov skutkovej podstaty zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby v zmysle podanej obžaloby. Na tom nič nemení skutočnosť, že unesením vyšetrovateľa PZ zo dňa 30. 07. 2020 bolo obžalovanej podľa § 206 ods. 1, ods. 5 Tr. por. vznesené obvinenie za prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. a) Tr. zák., pretože jednotlivé znaky jeho skutkovej podstaty sú vo vzťahu k zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b), ods. 3 písm. a), písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b) Tr. zák. odlišné.

Hoci odvolací súd nespochybňuje, že obžalovaná vedela o zdravotnom stave poškodenej (predčasne narodený novorodenec s defektom medzipredsieňovej priehradky a s hypotrofiou II. stupňa), o potrebe odborných lekárskeych kontrol, podávania liekov na anémiu a kvalitnej dojčenskej stravy, z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že by bola obžalovaná oboznámená aj s možným následkom zanedbania uvedených potrieb na kvalitu života a zdravotný stav poškodenej a už vôbec nie o ich možnom smrteľnom následku a že by napriek uvedenému konala spôsobom opísaným v obžalobe. Poukazuje pritom na skutkové zistenia, že obžalovaná chodila s maloletou k pediatriovi, absolvovala povinné

očkovania v rámci určeného časového rámca (hoci aj na urgencie), spolupracovala so sociálnymi pracovníkmi, učila sa rodičovským zručnostiam, pokyny sa snažila dodržiavať, v domácnosti preukázala dostatok stravy a uviedla, akú stravu podáva maloletej, sociálni pracovníci kŕmenie maloletej v ich prítomnosti nevyžadovali, nespozorovali na maloletej poškodenej známky týrania alebo zanedbávania, pri návštevách v domácnosti bola poškodená hygienicky upravená a čisto oblečená, mala s obžalovanou vytvorený vzťah a vyžadovala si jej blízkosť a obžalovaná sa snažila zabezpečiť aj hygienu v domácnosti. Ďalšie očkovanie proti besnote s poškodenou neabsolvovala, pretože nejavila známky zhoršeného zdravotného stavu, spoluprácu s U. jej v určitom čase znemožnila osoba, s ktorou žila v spoločnej domácnosti, v prípade škrabancov a modrín, ktoré u poškodenej zistila, navštívila lekára. Absenciu pravidelnosti v podávaní liekov na anémiu, kvalitného dojčenského mlieka a nízku hmotnosť poškodenej odôvodnila nedostatkom finančných prostriedkov a nechutenstvom poškodenej. Potrebnú hospitalizáciu pre podvýživu (nízka hmotnosť a nedostatok živín) vždy umožnila. Hoci odbornú ambulanciu s maloletou opakovane nenavštívila, pediater ju informoval, že defekt medzipredsieňovej priehradky sa časom zahojí. V uvedených súvislostiach poukazuje odvolací súd aj na osobné pomery a vek obžalovanej a rodinné a sociálne prostredie, v ktorom žila, keď v dvojizbovom byte žila celá jej početná rodina a v určitom období sa popri starostlivosti o svoju dcéru musela starať aj o viacerých maloletých súrodencov. Sociálni pracovníci pritom nikdy neiniciovali odňatie maloletej zo starostlivosti obžalovanej, hoci ju v domácnosti pravidelne navštevovali a mali vedomosť o jej rozsahu a kvalite. K nesprávnemu zhodnoteniu závažnosti zhoršenia zdravotného stavu poškodenej krátko pred jej smrťou (spavosť, nechutenstvo, plačlivosť, sople...) možno uviesť, že závažnosť situácie nepostrehla krátko pred jej smrťou ani sociálna pracovníčka. Prítom nemožno prehliadnuť, že zo znaleckého posudku V. D. K. vyplýva, že obžalovaná v čase skutku trpela a trpí duševnou poruchou v zmysle ľahkej duševnej zaostalosti, ktorá mohla, hoci aj v nepodstatnom stupni, znížiť jej schopnosť ovládať svoje konanie a rozpoznať jeho nebezpečenstvo pre svoje dieťa. Aj keď bola schopná vnímať udalosti správne, schopnosť správne ich vyhodnotiť a správne sa rozhodnúť bola znížená. U obžalovanej ide o simplexnú osobnosť so zníženými posudzovacími schopnosťami. V jej myslení sa prejavuje jednoduchosť, chybná logika, znížená schopnosť abstrakcie. Prítomné je zníženie kritickosti, ktoré jej neumožňuje dostatočne posúdiť situáciu a primeranosť vlastného správania. Obžalovaná vyžaduje pri starostlivosti o dieťa pomoc a dozor inej osoby, nie je schopná samostatne sa o dieťa postarať (č. I. 378, 379 spisu). Smrť maloletej bola dôsledkom viacerých skutočností, ktoré nemohla obžalovaná predvídať a ani správne vyhodnotiť.

Odvolací súd v nadväznosti na uvedené dospel po preskúmaní veci v rozsahu podaného odvolania k jednoznačnému záveru, že okresný súd vyhodnotil obsah vykonaných dôkazov v súlade s ich obsahom a logickým uvažovaním, na ich základe dospel k správnym skutkovým záverom a tieto správne právne posúdil, keď konštatoval, že obžalovaná V. H. je páchatelkou skutkov, ktoré jej boli kladené za vinu a jej konanie správne právne kvalifikoval ako prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. a) Tr. zák. a prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Tr. zák., a preto odvolanie okresného prokurátora ako nedôvodné zamietol.

Pokiaľ ide o obžalovanej uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 2 roky s podmieneným odkladom jeho výkonu a s určením skúšobnej doby na 4 roky, takto uložený trest zodpovedá zákonu. Pri rozhodovaní o uloženom treste okresný súd správne aplikoval § 41 ods. 1 Tr. zák. a obžalovanej ukladal úhrnný trest odňatia slobody, pretože sa skutkami, ktoré jej boli kladené za vinu, dopustila jednak prečinu zanedbania povinnej výživy a jednak prečinu usmrtenia, teda dvoch trestných činov a správne jej uložil úhrnný trest odňatia slobody podľa toho zákonného ustanovenia, ktoré sa vzťahuje na trestný čin z nich najprísnejšie trestný, ktorým bol prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Tr. zák. Za prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. a) Tr. zák. bolo možné obžalovanej uložiť trest odňatia slobody vo výmere 1 rok až 5 rokov tak, ako to predpokladá § 207 ods. 3 Tr. zák. a pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Tr. zák. jej bolo možné uložiť trest odňatia slobody vo výmere 2 roky až 5 rokov, čo vyplýva z § 149 ods. 2 Tr. zák. Správne konštatoval, že obžalovaná V. H. spáchala trestný čin pod vplyvom tiesnivých osobných alebo rodinných pomerov, ktoré si sama nespôsobila, čo považoval správne za poľahčujúcu okolnosť v zmysle § 36 písm. h) Tr. zák., na druhej strane však konaním, ktoré jej bolo kladené za vinu, spáchala viac trestných činov, čo jej v zmysle § 37 písm. h) Tr. zák. priťažovalo. Pomer priťažujúcich a poľahčujúcich okolností, na ktoré okresný súd správne, v súlade s § 38 ods. 2 Tr. zák. prihliadal, bol vyrovnaný, teda nebol dôvod na žiadnu modifikáciu zákonom stanovenej trestnej sadzby. Prihliadajúc na skutočnosť, že spáchaním predmetných skutkov bola najviac postihnutá obžalovaná, ktorá stratila svoje dieťa, jej mentálnu kapacitu, oľutovanie svojho konania a životné a sociálne podmienky, v ktorých sa nachádzala, obžalovanej uložil trest odňatia

slobody na dolnej hranici zákonom stanovenej trestnej sadzby (2 roky) a v súlade s § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. jej výkon trestu odňatia slobody podmiennečne odložil, keďže uložený trest odňatia slobody neprevyšoval dva roky. Vzhľadom na osobu obžalovanej, jej doterajší život a prostredie, v ktorom žije ako aj vzhľadom na okolnosti prípadu, správne konštatoval, že na zabezpečenie ochrany spoločnosti a jej nápravu nie je výkon trestu odňatia slobody nevyhnutný. Skúšobnú dobu na 4 roky určil v súlade s § 50 ods. 1 Tr. zák., v zmysle ktorého možno pri povolení podmiennečného odkladu výkonu trestu odňatia slobody určiť skúšobnú dobu na 1 až 5 rokov.

Aj krajský súd považoval takto uložený trest za zákonný, primeraný a správny, ktorý ako celok v dostatočnej miere zabezpečí dosiahnutie účelu trestu, ktorým je ochrana spoločnosti a zároveň zohľadňuje aj osobu obžalovanej tak, ako je to v súlade so skutkovými zisteniami okresného súdu konštatované v 2. odseku na strane 17/ prvostupňového rozsudku. V primeranom rozsahu obsahuje prvky represie, ako aj prvky individuálnej a generálnej prevencie a zodpovedá všetkým požiadavkám vyplývajúcim z § 34 Tr. zák., ako aj ďalších ustanovení, ktoré upravujú zásady ukladania trestov.

Podľa § 319 Tr. por., odvolací súd odvolanie zamietne, ak zistí, že nie je dôvodné.

Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností krajský súd v zmysle § 319 Tr. por. zamietol odvolanie okresného prokurátora ako nedôvodné.

Uznesenie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici jednomyseľne (§ 163 ods. 4 Tr. por. v spojení s § 180 Tr. por.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.